

Štvrtok 7. apríla 2022

P9_TA(2022)0126

Právo na opravu**Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. apríla 2022 o práve na opravu (2022/2515(RSP))**

(2022/C 434/13)

Európsky parlament,

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/771 z 20. mája 2019 o určitých aspektoch týkajúcich sa zmlúv o predaji tovaru ⁽¹⁾ tovaru (ďalej len „smernica o predaji tovaru“),
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/770 z 20. mája 2019 o určitých aspektoch týkajúcich sa zmlúv o dodávaní digitálneho obsahu a digitálnych služieb ⁽²⁾ (ďalej len „smernica o digitálnom obsahu“),
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov ⁽³⁾ (ďalej len „smernica o ekodizajne“),
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu (ďalej len „smernica o nekalých obchodných praktikách“) ⁽⁴⁾, a najmä na jej prílohu I,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 25. novembra 2020 s názvom Smerom k udržateľnejšiemu jednotnému trhu pre podniky a spotrebiteľov ⁽⁵⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 10. februára 2021 k novému akčnému plánu v oblasti obehového hospodárstva ⁽⁶⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 4. júla 2017 o dlhšej životnosti výrobkov: výhody pre spotrebiteľov a spoločnosti ⁽⁷⁾,
 - so zreteľom na otázku Komisia o práve na opravu (O-000010/2022 – B9-0010/2022),
 - so zreteľom na článok 136 ods. 5 a článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa,
- A. keďže Európsky parlament pri viacerých príležitostiach zdôraznil ⁽⁸⁾ význam priznania práva spotrebiteľom na opravu ako kľúčového piliera programu obehového hospodárstva v rámci Európskej zelenej dohody, pretože by sa tým podporilo efektívnejšie a udržateľnejšie využívanie zdrojov, predchádzalo by sa vzniku odpadu a znižovalo by sa jeho množstvo, podporovalo by sa predĺžené používanie a opätovné použitie výrobkov a hospodárstvo spoločného využívania zdrojov, pričom by sa zároveň posilnili práva a prosperita spotrebiteľov;
- B. keďže v Správe Komisie o stave Únie 2021 – Vyhlásenie o zámere ⁽⁹⁾ sa ako jedna z kľúčových iniciatív na rok 2022 uvádza legislatívny návrh týkajúci sa práva na opravu a keďže tento návrh by sa mal prijať v úzkej koordinácii so súvisiacimi legislatívnymi iniciatívami, ako je iniciatíva týkajúca sa udržateľných výrobkov a iniciatíva „Posilnenie postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie“, ktorých spoločným cieľom je dosiahnuť udržateľnejšie výrobky a modely spotreby;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 136, 22.5.2019, s. 28.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 136, 22.5.2019, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 425, 20.10.2021, s. 10.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 465, 17.11.2021, s. 11.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 334, 19.9.2018, s. 60.

⁽⁸⁾ Uznesenie z 25. novembra 2020 s názvom Smerom k udržateľnejšiemu jednotnému trhu pre podniky a spotrebiteľov; uznesenie z 10. februára 2021 k novému akčnému plánu v oblasti obehového hospodárstva.

⁽⁹⁾ Európska komisia, Správa o stave Únie 2021 – Vyhlásenie o zámere, 15. septembra 2021.

Štvrtok 7. apríla 2022

- C. keďže Komisia začala verejnú konzultáciu do 5. apríla 2022 o udržateľnej spotrebe tovaru – podpore opráv a opätovného použitia; keďže Komisia chce navrhnúť smernicu, ktorou sa zmení smernica o predaji tovaru, a zvažuje, že navrhne samostatný legislatívny akt o práve na opravu;
- D. keďže smernica o digitálnom obsahu a smernica o predaji tovaru obsahujú komplexné rámce pokrývajúce základné prvky spotrebiteľského zmluvného práva, ako sú požiadavky na súlad so zmluvou a prostriedky nápravy, ktoré majú spotrebiteľia k dispozícii v prípade nesúladu, vrátane ustanovení o oprave, výmene, uvedení digitálneho obsahu alebo služieb do súladu, znížení ceny a ukončení zmluvy, ako aj pravidlá o hlavných spôsoboch uplatňovania takýchto prostriedkov nápravy a o obchodných zárukách;
- E. keďže 79 % občanov EÚ si myslí, že výrobcovia by mali mať povinnosť uľahčiť opravu digitálnych zariadení alebo výmenu ich jednotlivých častí; keďže 77 % občanov EÚ by svoje zariadenia namiesto výmeny radšej opravovalo; keďže opravárenské podniky by mohli byť zdrojom pracovných miest na miestnej úrovni a špecifického know-how v Európe;
- F. keďže kríza spôsobená ochorením COVID-19 ukázala, že je potrebné vytvoriť nové a odolnejšie obchodné modely a podporovať európske podniky, a najmä malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“), mikropodniky a samostatne zárobkovo činné osoby;
- G. keďže priznanie práva na opravu spotrebiteľom by prispelo k priemyselnej transformácii Európy a k posilneniu jej odolnosti a otvorenej strategickej autonómie; keďže podpora kultúry opráv ponúka zdroje hospodárskych a sociálnych príležitostí v oblasti podnikania a vytvárania pracovných miest; keďže udržateľné výrobky sú prínosom pre podniky aj spotrebiteľov, pretože zvyšujú dopyt po udržateľných výrobkoch a ich ponuku;
- H. keďže spotrebiteľom bráni vo výbere opravy viacero prekážok vrátane nedostupnosti informácií, nedostatočného prístupu k náhradným dielom, nedostatočnej normalizácie a interoperability alebo iných technických prekážok a nákladov na opravu;
- I. keďže odpad z elektrických a elektronických zariadení je najrýchlejšie rastúcim tokom odpadu na svete, pričom v roku 2019 sa vyhodilo viac ako 53 miliónov ton elektronického odpadu;
1. zdôrazňuje, že účinné právo na opravu by sa malo týkať aspektov životného cyklu výrobku a malo by sa k nemu pristupovať z rôznych vzájomne prepojených oblastí politiky vrátane návrhu výrobku, kľúčových etických zásad výroby, normalizácie, informovania spotrebiteľov vrátane označovania opraviteľnosti a životnosti, ak je to možné a vhodné, práv a záruk spotrebiteľov a verejného obstarávania;
 2. zdôrazňuje, že iniciatíva týkajúca sa práva na opravu musí byť primeraná, založená na dôkazoch a nákladovo efektívna a musia sa ňou vyvážiť zásady udržateľnosti, ochrany spotrebiteľa a vysoko konkurencieschopného sociálneho trhového hospodárstva, aby všetky príslušné zainteresované strany využili príležitosti spojené so zelenou transformáciou;
 3. zdôrazňuje, že účinným právom na opravu by sa mali vytvoriť významné konkurenčné výhody pre európske podniky, pričom by sa malo vyhnúť akejkolvek forme ich neprimeraného finančného zaťaženia, a mali by sa ním inšpirovať inovácie a podporovať investície do udržateľných technológií, pričom by sa mal zohľadňovať vývoj trhu a meniace sa potreby spotrebiteľov;

Navrhovanie výrobkov, ktoré majú dlhšiu životnosť a dajú sa opraviť

4. víta zámer Komisie prijať iniciatívu pre udržateľné výrobky, ktorou sa zreviduje smernica o ekodizajne a rozšíri jej rozsah pôsobnosti nad rámec energeticky významných výrobkov;
5. pripomína, že výroba vyhovujúcich, udržateľných a bezpečných výrobkov je hlavnou silnou stránkou jednotného trhu EÚ, ktorá je prínosom pre spotrebiteľov aj podniky; vyzýva Komisiu, aby od výrobcov vyžadovala, aby svoje výrobky navrhovali tak, aby mali dlhšiu životnosť, dali sa bezpečne opraviť a ich časti boli ľahko prístupné a odstrániteľné;
6. zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť lepší prístup koncových používateľov a nezávislých poskytovateľov opravárenských služieb k náhradným dielom a návodom na použitie v primeranom čase a za primeranú cenu počas obdobia zodpovedajúceho predpokladanej životnosti výrobku;

Štvrtok 7. apríla 2022

7. vyzýva Komisiu, aby v budúcej smernici o ekodizajne so širším rozsahom pôsobnosti zvažila požiadavky na trvácnosť a opravy; zdôrazňuje, že je potrebné dôkladne analyzovať požiadavky na jednotlivé výrobky, aby sa zabezpečilo, že sa vyberie požiadavka, ktorá najlepšie zodpovedá účelu, a upozorňuje napríklad na to, že pri niektorých výrobkoch modulárny dizajn uľahčí opravy a predĺži životnosť výrobku, zatiaľ čo pri iných výrobkoch môže modulárny dizajn alebo povinnosť zabezpečiť opraviteľnosť ohroziť trvácnosť;
8. zdôrazňuje, že v roku 2019 bolo prijatých niekoľko vykonávacích opatrení v rámci smernice o ekodizajne, ktorými sa zaviedla povinná lehota na poskytovanie náhradných dielov a maximálne dodacie lehoty, ako aj požiadavky na dizajn pri demontáži/montáži komponentov; vyzýva preto Komisiu, aby rozšírila rozsah pôsobnosti takýchto opatrení na ďalšie kategórie výrobkov vrátane výrobkov, ktoré nie sú energeticky významné, a zohľadnila ich špecifiká;
9. pripomína, že prístup k informáciám o opravách a údržbe pre všetky subjekty v sektore opráv je kľúčom k tomu, aby mali spotrebiteľia lepší prístup k opravárenským službám; trvá preto na tom, že riadne „právo na opravu“ by malo subjektom v opravárenskom priemysle vrátane nezávislých opravovní a spotrebiteľom poskytnúť bezplatný prístup k potrebným informáciám o opravách a údržbe vrátane informácií o diagnostických nástrojoch, náhradných dieloch, softvéri a aktualizáciách potrebných na vykonávanie opráv a údržby; pripomína dôležitosť inovatívneho podnikateľského prostredia a dodržiavania obchodného tajomstva;
10. zdôrazňuje, že tovar s digitálnymi prvkami si vyžaduje osobitnú pozornosť; zdôrazňuje najmä to, že aktualizácie softvéru musia byť k dispozícii počas minimálneho obdobia v súlade so smernicou o digitálnom obsahu; trvá na tom, že spotrebiteľia by mali byť v čase nákupu plne informovaní o dostupnosti aktualizácií; dodáva, že aktualizácie funkcií by mali byť vratné a nemali viesť k zníženiu výkonnosti; poznamenáva, že praktiky, ktoré neprímerane obmedzujú právo na opravu alebo vedú k zastarávaniu, by sa mohli považovať za nekalé obchodné praktiky, a preto by sa mali doplniť do prílohy I k smernici o nekalých obchodných praktikách;

Umožnenie spotrebiteľom vyberať si opraviteľné výrobky

11. zastáva názor, že zlepšenie informovanosti spotrebiteľov o možnosti opravy výrobkov je kľúčom k tomu, aby spotrebiteľia mohli zohrávať aktívnejšiu úlohu v obehovom hospodárstve; domnieva sa, že lepšia informovanosť spotrebiteľov by im umožnila prijímať informovanejšie rozhodnutia o nákupe, čo by mohlo viesť rozvoj trhu smerom k väčšiemu počtu opraviteľných výrobkov; víta preto ohlásenú iniciatívu Komisie týkajúcu sa posilnenia postavenia spotrebiteľov pri zelenej transformácii;
12. zdôrazňuje, že spotrebiteľia by mali v mieste predaja dostať spoľahlivé, jasné a ľahko zrozumiteľné informácie o trvácnosti a opraviteľnosti výrobku, ktoré im pomôžu porovnať a identifikovať najudržateľnejšie výrobky dostupné na trhu; vyzýva Komisiu, aby navrhla harmonizované pravidlá pre takéto informácie pre spotrebiteľov, ktoré by okrem iného zahŕňali hodnotenie opráv, informácie o odhadovanej životnosti, informácie o náhradných dieloch, informácie o opravárenských službách a o období, počas ktorého by boli k dispozícii aktualizácie softvéru v prípade tovaru s digitálnymi prvkami, pričom by sa mali zohľadniť požiadavky v oblasti bezpečnosti spotrebiteľov; poznamenáva, že ak majú byť takéto informácie užitočné, mali by byť k dispozícii v čase nákupu;
13. okrem toho žiada Komisiu, aby zabezpečila, že informácie o výrobkoch budú založené na štandardizovaných meraniach napríklad trvácnosti, a aby iniciovala vypracovanie noriem v prípadoch, keď neexistujú;
14. zdôrazňuje kľúčovú úlohu environmentálnej značky EÚ pri podpore priemyselného zavádzania politik označovania, ktoré spotrebiteľom sprostredkujú kľúčové informácie o životnosti tovaru a zároveň vyvažujú povinnosti spoločností silnými pozitívnymi obchodnými stimulmi na budovanie dôvery spotrebiteľov; upozorňuje však, že tento systém udeľovania environmentálnej značky je len dobrovoľný;
15. vyzýva Komisiu, aby posúdila návrhnutie požiadaviek vzťahujúcich sa na výrobcov na zavedenie inteligentných prostriedkov označovania, ako sú kódy QR a digitálne pasy výrobkov, a ich zahrnutie do všetkých nových právnych predpisov o výrobkoch a do revízie smernice o ekodizajne; žiada, aby sa pri vypracúvaní iniciatív, ako je európsky digitálny pas výrobku, zabezpečila rovnováha prostredníctvom úzkej spolupráce s priemyslom a príslušnými zainteresovanými stranami, pričom by sa mala zohľadniť najmä zásada proporcionality a osobitná pozornosť by sa mala venovať potrebám MSP;

Štvrtok 7. apríla 2022

16. trvá na tom, aby spotrebiteľia kupujúci výrobky online dostávali podobnú úroveň informácií ako tí, ktorí nakupujú offline, a aby členské štáty monitorovali a presadzovali, aby online predajcovia uvádzali potrebné informácie na svojich webových stránkach a pri ponuke svojich výrobkov na online trhoch;

17. nalieha vyzýva Komisiu, aby predložila legislatívny návrh na podporu zavádzania zeleného verejného obstarávania; domnieva sa, že opätovne používané, opravené, repasované a renovované výrobky a iné energeticky účinné výrobky a riešenia a výrobky a riešenia efektívne využívajúce zdroje, pri ktorých sa minimalizuje ich vplyv na životné prostredie počas celého ich životného cyklu, sú štandardnou voľbou pri všetkých verejných obstarávaníach v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody, a ak sa neuprednostňujú, mala by sa uplatniť zásada „dodržiavaj alebo vysvetli“;

18. vyzýva Komisiu a vnútroštátne orgány, aby pomáhali miestnym a regionálnym samosprávam, podnikom a združeniam a poskytovali im finančnú podporu pri uskutočňovaní kampaní na zvyšovanie informovanosti spotrebiteľov o predĺžení životnosti výrobkov, najmä poskytovaním spoľahlivých a jasných informácií, poradenstva a služieb, ako je údržba, oprava a opätovné použitie;

19. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vypracovali finančné stimuly pre opravárenské služby, aby boli ich opravy pre spotrebiteľov výhodné a lákavé;

Posilnenie práv spotrebiteľov a záruk týkajúcich sa dlhšieho používania tovaru

20. zdôrazňuje, že európski spotrebiteľia si podľa smernice o predaji tovaru a smernice o digitálnom obsahu môžu nechať opraviť tovar alebo uviesť digitálny obsah a služby do súladu; zdôrazňuje, že hoci majú spotrebiteľia podľa smernice o predaji tovaru právo vybrať si medzi opravou a výmenou chybného tovaru, oprava by v mnohých prípadoch mohla byť lepšou voľbou z hľadiska efektívneho využívania zdrojov a klimatickej neutrality; konštatuje, že spotrebiteľia v praxi zvyčajne uprednostňujú výmenu pred opravou, čo môže byť spôsobené vysokými nákladmi na opravu; zdôrazňuje, že výmena výrobku by mala zostať alternatívou, ak sa na tom spotrebiteľ a predajca dohodnú, pretože oprava by mohla byť príliš časovo náročná;

21. žiada preto Komisiu, aby vo svojej iniciatíve o práve na opravu navrhla celý rad opatrení s cieľom podporiť a povzbudiť spotrebiteľov, výrobcov a obchodníkov v tom, aby uprednostňovali opravy pred výmenami; zdôrazňuje, že pri navrhovaní takýchto opatrení by Komisia mala vždy zohľadňovať najvyššiu možnú úroveň ochrany spotrebiteľa a jeho prosperity;

22. poznamenáva, že nadchádzajúce preskúmanie smernice o predaji tovaru by mohlo okrem iného zahŕňať opatrenia zamerané na podporu spotrebiteľov pri výbere opravy namiesto výmeny, ako napríklad povinnosť poskytnúť náhradný výrobok počas opravy určitých výrobkov; domnieva sa, že na podporu opráv výrobkov by sa mali spotrebiteľom, ktorí sa rozhodnú pre opravu namiesto výmeny, ponúknuť určité stimuly; domnieva sa, že predĺžená záruka by mohla byť stimulom na výber opravy namiesto výmeny; dodáva, že predajcovia by mali spotrebiteľov vždy rovnako informovať o všetkých možnostiach, ktoré majú k dispozícii, vrátane práv na opravu a súvisiacu záruku;

23. vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosť zavedenia mechanizmu spoločnej zodpovednosti výrobcu a predajcu v prípade nesúladu výrobku;

24. konštatuje, že v súčasnom právnom rámci podľa smernice o predaji tovaru sa stanovuje minimálne obdobie zodpovednosti za chybný tovar len v trvaní dvoch rokov, a vyzýva členské štáty, aby ho predĺžili; zdôrazňuje, že ide o pravidlo minimálnej harmonizácie a že len obmedzený počet členských štátov toto obdobie prekračuje; preto sa domnieva, že v rámci revízie smernice o predaji tovaru by sa malo navrhnúť aj predĺženie zákonnej záruky v prípade niektorých kategórií výrobkov na viac ako dva roky; ďalej upozorňuje na dôležitosť úplnej harmonizácie zákonnej záručnej lehoty;

25. vyzýva Komisiu, aby posúdila, v akom rozsahu by sa mohlo navrhnúť právo na opravu, aby subjekty na trhu mohli ponúkať jednoduchý a cenovo dostupný prístup k opravám aj po uplynutí záručnej lehoty;

Štvrtok 7. apríla 2022

26. zdôrazňuje, že každý návrh by malo sprevádzať riadne posúdenie vplyvu, ktoré by zahŕňalo primerané analýzy nákladov a prínosov pre spotrebiteľov aj podniky, porovnanie najlepších postupov na vnútroštátnej úrovni a s krajinami mimo EÚ a kvantifikovaný vplyv na celkovú prosperitu spotrebiteľov, životné prostredie a podniky vrátane MSP, ako aj ďalšie aspekty; žiada Komisiu, aby poskytla informácie o nákladoch na opravy pre podniky EÚ na jednotnom trhu; zdôrazňuje, že je potrebné poskytnúť všetky relevantné informácie a tiež navrhnúť kvantifikovateľné ukazovatele na meranie vplyvu akýchkoľvek budúcich právnych predpisov;

27. pripomína, že v súčasnosti neexistujú žiadne osobitné pravidlá pre opravu repasovaného alebo renovovaného tovaru; vyzýva Komisiu, aby navrhla opatrenia, ktorými by sa odmeňovali obchodníci za poskytovanie možností opravy repasovaného alebo renovovaného tovaru s cieľom zvýšiť dôveru spotrebiteľov; vyzýva Komisiu, aby zvažila vybavenie, ako sú merače spotreby, a zákaz ničenia nepredaného tovaru, aby sa uľahčilo opätovné použitie a oprava výrobkov;

o

o o

28. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.
